

ΑΓΡΙΑ ΠΑΝΙΔΑ ΣΕ ΚΙΝΔΥΝΟ – ΑΝΑΣΧΕΣΗ ΜΕΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ

ΔΙΑΦ. 1

ΓΙΑΤΙ ΑΣΧΟΛΗΘΗΚΑΜΕ Μ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΘΕΜΑ...

Σύμφωνα με τελευταίες επιστημονικές μελέτες ο πλανήτης βρίσκεται στο χείλος της 6^{ης} μαζικής εξαφάνισης ειδών στην ιστορία του. Τα ζώα εξαφανίζονται 100 φορές γρηγορότερα απ' ό,τι προηγουμένως.

Αν ο προηγούμενος ρυθμός ήταν 2 εξαφανίσεις θηλαστικών στα 10.000 είδη στα 100 χρόνια, ο μέσος ρυθμός εξαφάνισης σπονδυλωτών τον τελευταίο αιώνα είναι έως 114 φορές υψηλότερος απ' ό,τι θα ήταν χωρίς την ανθρώπινη δραστηριότητα, ακόμα και με βάση τις πλέον συντηρητικές εκτιμήσεις για την εξαφάνιση των ειδών.

Έτσι λοιπόν, ακολουθώντας το περιβαλλοντικό σύνθημα «ΣΚΕΨΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ, ΔΡΑΣΕ ΤΟΠΙΚΑ», ασχοληθήκαμε με κάποια είδη πανίδας της χώρας μας που κινδυνεύουν με εξαφάνιση, κυρίως λόγω της περιορισμένης εξάπλωσης και των μικρών τους πληθυσμών.

ΔΙΑΦ. 2 & 3

ΑΣ ΠΑΡΟΥΜΕ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΗ...

Όταν δημιουργήθηκε το ηλιακό μας σύστημα, πριν από 4,6 δισεκατομμύρια χρόνια περίπου, η γη βρέθηκε σε ιδιαίτερα ευνοϊκή απόσταση από τον ήλιο. Η θέση αυτή καθόρισε την εξέλιξή της. Κατά την εξέλιξή της, η δημιουργία νερού σε υγρή κατάσταση, αλλά και ατμόσφαιρας, όπως αυτή διαμορφώθηκε στα πρώτα στάδια της γεωλογικής της ιστορίας και όπως διατηρείται σε ορισμένα βέλτιστα για τη ζωή όρια για περισσότερο από 500 εκατομμύρια χρόνια, αποτέλεσαν τους κύριους παράγοντες για την εμφάνιση, την εξέλιξη και τη διατήρηση της ζωής.

ΔΙΑΦ. 4

Για την εξέλιξη της Γης σε ζωντανό πλανήτη η σύσταση της ατμόσφαιρας ήταν καθοριστικής σημασίας. Διατηρεί τη ζωή, σε συνεργασία με την ίδια τη ζωή. Το οξυγόνο της, προϊόν της φωτοσύνθεσης, της ζύμωσης των βακτηρίων και των ηφαιστειακών εκρήξεων, είναι αλληλένδετο με τη ζωή.

Στο πέρασμα εκατομμυρίων χρόνων, αλλαγές στα κλιματικά χαρακτηριστικά του πλανήτη προώθησαν εξελικτικά γεγονότα και διαμόρφωσαν σταδιακά τους σύγχρονους πληθυσμούς των οργανισμών.

ΔΙΑΦ. 5

Αν θεωρήσουμε ότι η ηλικία της γης είναι ένα εικοσιτετράωρο, ο άνθρωπος εμφανίστηκε μόλις το τελευταίο λεπτό.

ΔΙΑΦ. 6 & 7

Κατά την μακρά περίοδο εξέλιξης της ζωής υπήρξαν 5 μαζικές εξαφανίσεις ειδών και ανάμεσα σ' αυτές άλλες μικρότερες. Παρ' όλα αυτά, σήμερα έχουμε την μεγαλύτερη βιοποικιλότητα.

ΔΙΑΦ. 8, 9, 10

Πώς όμως τα ξέρουμε όλα αυτά;

Μέσω των απολιθωμάτων και της ραδιοχρονολόγησης των πετρωμάτων στα οποία βρέθηκαν.

ΔΙΑΦ. 11 & 12

Το πλήθος των ειδών που υπάρχουν σήμερα κατανέμεται ως εξής:

Όμως, η βιοποικιλότητα ή πιο απλά η ποικιλία όλων των οργανισμών που ζουν στον πλανήτη μας, μειώνεται με ανησυχητικούς ρυθμούς τα τελευταία χρόνια, κυρίως λόγω των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, όπως είναι οι αλλαγές στη χρήση της γης, η ρύπανση και τα ανθρωπογενή αίτια της κλιματικής αλλαγής.

Εις ό, τι αφορά την πανίδα, σύμφωνα με την Διεθνή Ένωση Προστασίας της Φύσης, το 30% των ειδών της ταξινομούνται σε διάφορα είδη απειλής.

ΔΙΑΦ. 14

Οι απειλές αυτές χωρίζονται σε άμεσες και έμμεσες και όλες σχετίζονται με την αλόγιστη ανθρώπινη δραστηριότητα.

ΠΙΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ...

ΔΙΑΦ. 15, 16, 17, 18, 19, 20 (πιο αναλυτικά)

ΔΙΑΦ. 21,22, 23

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Οι κατηγορίες κινδύνου, σύμφωνα με το κόκκινο βιβλίο των απειλούμενων ζώων είναι οι εξής:

Τι είναι όμως το κόκκινο βιβλίο;

Το Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Σπονδυλόζων της Ελλάδας αποτελεί μια συλλογική εργασία Ελλήνων και ορισμένων ξένων επιστημόνων για τη δημιουργία ενός καταλόγου απειλούμενων ειδών πανίδας βασισμένο σε έγκυρα στοιχεία και μελέτες. Το πρώτο ελληνικό Κόκκινο Βιβλίο για τα ζώα εκδόθηκε το φθινόπωρο του 1992 με χορηγό τη "WWF Ελλάς". Στα τέλη του 2009 η Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία κυκλοφόρησε το αναθεωρημένο και επικαιροποιημένο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας. Η πιο πρόσφατη αυτή έκδοση περιλαμβάνει και στοιχεία για ασπόνδυλα είδη. Το έργο συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης σε ποσοστό ανώτερο του 80% και το υπόλοιπο από εθνικούς πόρους.

ΔΙΑΦ. 25

Στη συνέχεια θα γνωρίσουμε κάποια ιδιαίτερα ζώα της Ελλάδας που κινδυνεύουν άμεσα, κυρίως λόγω της πολύ περιορισμένης περιοχής εξάπλωσής τους, όπως:

Ο Βάτραχος της Καρπάθου (ενδημικό), ο Αφρικανικός Χαμαιλέοντας

(λιμνοθάλασσα. Γιάλοβας Πύλου), ο Χαμαιλέοντας Δρεπανόρα (τοπικό) Σάμου

ΔΙΑΦ. 26

Αλλά και κάποια μεγάλα χερσαία θηλαστικά, όπως:

ΔΙΑΦ. 27,28,29

Το ελάφι βρίσκεται στο χείλος της εξαφάνισης και χαρακτηρίστηκε **Κρισίμως Κινδυνεύον**, ενώ το πλατόνι (*Dama dama*) στη Ρόδο αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα απώλειας ενδιαιτήματος λόγω πυρκαγιών και κατατάχτηκε στα **Κινδυνεύοντα**.

ΔΙΑΦ. 30,31

Το μόνο που μπορεί να ειπωθεί είναι ότι η παρουσία μεμονωμένων ατόμων λύγκα στην ελληνική επικράτεια μπορεί να θεωρηθεί δεδομένη τα τελευταία 20 χρόνια, όμως οι ενδείξεις που υπάρχουν δεν είναι αρκετές για να βεβαιώσουν την παρουσία μόνιμου αναπαραγωγικού πληθυσμού στην ελληνική επικράτεια.

ΔΙΑΦ. 32,33,34

Το αγριόγιδο (*Rupicapra rupicapra balcanica*), χαρακτηρίζεται ως Ευρωπαϊκή αντιλόπη. Ζει σε μεγάλα υψόμετρα, σε απόκρημνες πλαγιές. Εμφανίζει εποχικό διμορφισμό. Το τρίχωμά του τον χειμώνα μπορεί να φθάσει τα 14cm και μάλιστα αδιαβροχοποιείται από σμήγμα που εκκρίνει το δέρμα του. Στην Ελλάδα απαντάται σε πολλούς ορεινούς όγκους (19), χαρακτηρίστηκε τελικά **Σχεδόν Απειλούμενο**. Οι περισσότεροι πληθυσμοί του είναι εξαιρετικά μικροί, με αποτέλεσμα βιώσιμοι να θεωρούνται πιθανόν μόνο οι τέσσερις από αυτούς.

Στη Ρουμανία οι πληθυσμοί στου αγριόγιδου είναι μεγάλοι, θεωρείται ακόμη θηρεύσιμο είδος.

ΔΙΑΦ. 35,36

Η εξάπλωση της καφέ αρκούδας στην Ελλάδα καλύπτει μια συνολική έκταση 13.500 τ.χλμ και αποτελείται από δύο βασικούς και γεωγραφικά απομονωμένους πληθυσμιακούς πυρήνες. Ο πρώτος καλύπτει την ευρύτερη οροσειρά της Ροδόπης και ο δεύτερος την ευρύτερη οροσειρά της Πίνδου, που αποτελεί και το νοτιότερο άκρο εξάπλωσης της αρκούδας στην Ευρώπη.

Απειλές: Λαθροθηρία, χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων και καταστροφή/υποβάθμιση του ενδιαιτήματος από μεγάλα έργα υποδομής (αυτοκινητόδρομοι, π.χ. Εγνατία Οδός, Ε65, και ΥΠΕ φράγματα) και δασικές πυρκαγιές.

Πληθυσμός στην Ελλάδα: 480 περ. άτομα

Πληθυσμός στη Ρουμανία: 6500 περ. άτομα

ΔΙΑΦ. 37

Αγελαίο είδος

Με την εξαίρεση του λύκου από τα θηρεύσιμα είδη στις αρχές της δεκαετίας του '90 και την απαγόρευση της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων τη δεκαετία του '80 άρχισε και η σταδιακή επανάκαμψη του πληθυσμού του λύκου σε περιοχές της κατανομής του στην Ελλάδα.

Το υψηλό αναπαραγωγικό δυναμικό τους και η ιδιαίτερη ικανότητα των λύκων να εποίκίζουν μέσω της διασποράς νέες περιοχές, είχαν ως αποτέλεσμα τη γρήγορη επανεμφάνιση τους σε περιοχές όπου το είδος είχε εξαφανιστεί ή μειωθεί δραματικά τις τελευταίες δεκαετίες, ιδιαίτερα στη Στερεά Ελλάδα και την ανατολική Ήπειρο. Ταυτόχρονα παρατηρείται μείωση του αριθμού των λύκων σε κάποιες περιοχές της κατανομής του είδους (Β. Πίνδος), πιθανόν εξαιτίας της μείωσης των κοπαδιών ελεύθερης βοσκής, που αποτελούν ακόμα και σήμερα βασική τροφή του είδους στην Ελλάδα.

Απειλές: Ανθρωπογενής θνησιμότητα, μείωση διαθεσιμότητας τροφής σε όλο το εύρος της κατανομής του είδους, λόγω της μείωσης της ελεύθερης κτηνοτροφίας σε συνδυασμό με τις χαμηλές σχετικά πυκνότητες των άγριων σπληφόρων και κατακερματισμός βιοτόπων από κατασκευή μεγάλων οδικών αξόνων και λοιπών υποδομών μεταφοράς.

ΔΙΑΦ. 38,39

Μετά τους κινδύνους που είδαμε ότι αντιμετωπίζει το μικρό δείγμα άγριας ζωής που παρουσιάσαμε παραπάνω, γεννάται το ερώτημα:

Τι κάνουμε σήμερα για το περιορισμό των κινδύνων, για την ανάσχεση μείωσης της βιοποικιλότητας;

Σχετική νομοθεσία υπάρχει...

... και διαχειριστικές επιλογές, όπως αυτές που ακολουθούν: ...

Εθνικοί δρυμοί , Αισθητικά δάση , Εθνικά Πάρκα, Εθνικά Θαλάσσια Πάρκα, Διατηρητέα μνημεία της φύσης, Καταφύγια άγριας ζωής, Εκτροφεία θηραμάτων, Ελεγχόμενες κυνηγετικές περιοχές, Προστατευόμενα αλιευτικά πεδία, Περιοχές παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς, Περιοχές NATURA 2000.

Είναι όμως αυτό αρκετό για τον περιορισμό του φαινομένου;;;

Τίποτε δεν είναι αρκετό, εάν δεν περιοριστεί η ανθρώπινη απληστία....

**εάν σε πολιτικό, συλλογικό και ατομικό επίπεδο δεν διαμορφώσουμε αειφορική συνείδηση...
Εάν δεν συνειδητοποιήσουμε ότι δεν είμαστε οι ιδιοκτήτες του πλανήτη... Εάν δεν επιδιώκουμε
μια πιο δίκαιη ανάπτυξη, τέτοια που δεν θα στερεί σε καμία μορφή ζωής τους απαραίτητους για
την επιβίωση φυσικούς πόρους...**

Κλείσιμο